

I.

Zpráva o situaci v oblasti migrace ke dni 15. dubna 2016

Tento materiál byl vytvořen Ministerstvem vnitra v rámci plnění usnesení vlády ze dne 12. října 2015 č. 824, kterým se mění usnesení ze dne 29. července 2015 č. 621, o Strategii migrační politiky České republiky a Komunikační strategii České republiky k migraci. Členům vlády je zpráva předkládána každých 14 dní a poskytuje jim aktuální informace vztahující se k období uplynulému od předložení poslední zprávy.

1. Situace v České republice

Pokračující migrační vlna se i v první polovině dubna 2016 vyhýbá České republice, na jejím území jsou ve spojitosti s migrační krizí zjišťováni pouze jedinci či malé skupiny migrantů.

V období od 1. do 15. dubna 2016 bylo v České republice evidováno celkem 82 žádostí o mezinárodní ochranu. Nejvíce žádostí o mezinárodní ochranu podali tradičně státní příslušníci **Ukrajiny**, v počtu 31 žádostí. Druhý nejvyšší počet podaných žádostí byl zaznamenán u státních příslušníků **Iráku**, kteří podali 19 žádostí, dále u občanů **Ruské federace** (6 žádostí) a **Kuby** (5 žádostí).

V rámci tranzitní nelegální migrace bylo od počátku posílených opatření vyhlášených dne 17. června 2015 do konce sledovaného období zjištěno **3 442 osob**. V období od 1. do 15. dubna 2016 bylo zjištěno **11 případů tranzitní nelegální migrace**. Ve sledovaném období byli na území zjištěni 2 občané Sýrie (z toho jedno dítě do 15 let) a 2 občané Kuby. Dále byli zjištěni 3 občané pocházející ze zemí severní Ariky (a to z Maroka, Alžírsko a Tunisko). K nejvíce zjištěním docházelo v Jihomoravském kraji (9 případů) a Jihočeském kraji (2 případy). Migranti nejčastěji využívali k dopravě vlakové spoje (8) a autobusovou dopravu (3). Ve sledovaném období bylo mezi příchozími zjištěno jedno dítě do 15 let.

V zařízeních pro zajištění cizinců pobývalo k 15. dubnu 2016 celkem 94 osob. V ZZC Bělá pod Bezdězem bylo k tomuto datu zajištěno 26 jedinců, v ZZC Vyšní Lhoty 19 jedinců a v ZZC Drahonice 49 jedinců. Mezi hlavní zajištěné národnosti v českých ZZC momentálně patří **občané Ukrajiny (35), občané Iráku (18), Afghánistánu (6) a Iránu (5)**. V současné době se v českých ZZC nachází 12 žen a 6 dětí (ZZC Bělá Jezová).

Za sledované období bylo propuštěno celkem 19 osob, dublinská procedura se týkala 8 osob, ke správním vyhoštění došlo v 7 případech. Ve zbylých 4 případech došlo k propuštění do vnitrozemí.

2. Situace v Evropské unii

Členové Evropské rady přijali spolu s tureckým premiérem **18. března 2016 společné prohlášení**, ve kterém konkretizovali principy nového mechanismu spolupráce při řešení migrační krize. Všichni noví migranti, kteří po 20. březnu 2016 nelegálně vstoupí z Turecka na řecké ostrovy, budou vráceni do Turecka. Za každého Syřana, který bude vrácen do Turecka z řeckých ostrovů, bude jiný Syřan přesídlen z Turecka do EU. Součástí dohody je také urychlení procesu vízové liberalizace pro Turecko, příslib navýšené finanční pomoci Turecku o další 3 mld. EUR, závazek k otevření další kapitoly v rámci přístupového procesu Turecka do EU a shoda na společném postupu při zlepšování humanitární situace uvnitř Sýrie.

Realizace nastíněné spolupráce v oblasti návratů a přesídlování zatím naráží na **praktické problémy** (kapacity na straně Řecka, průtahy způsobené povinnostmi Řecka vést azylové řízení s osobami, které po nelegálním vstupu na území požádají v Řecku o mezinárodní ochranu). První deportace do Turecka proběhly 4. a 8. dubna, kdy bylo do

Turecka navráčeno přes 300 migrantů, kteří v Řecku nepožádali o mezinárodní ochranu. S ohledem na skutečnost, že drtivá většina migrantů v reakci na hrozící deportaci na řeckých ostrovech požádala o azyl v Řecku, jsou návraty do Turecka pozastaveny do okamžiku vydání rozhodnutí o mezinárodní ochraně odvolací instancí.

Vzhledem k **uzavření západo-balkánské migrační trasy** se v současnosti na území Řecka nachází přes 50 000 migrantů. Pro ty z nich, kteří se kvalifikují pro účast v relokaci (tj. především státní příslušníci Sýrie a Iráku), se nyní stává zařazení do **relokačních schémat** jedinou snadnou možností dalšího přesunu z Řecka dále do EU.

Uzavření západo-balkánské migrační trasy v kombinaci s uzavřením dohody s Tureckem (i přes obtíže při její praktické realizaci) zapříčinilo **snížení motivace k nelegální migraci na Egejské ostrovy**. Dle statistických údajů UNHCR byl celkový počet migrantů připlouvajících na ostrovy v březnu 26 623 jedinců, což představuje značný pokles oproti únoru (57 066) a lednu (67 415). I nyní se příchody pohybují mezi desítkami a několika stovkami příbyvších denně.

Z aktuálních dostupných statistických údajů lze dovozovat, že dochází k postupnému přesouvání hlavní migrační trasy do **centrálního Středomoří** (s Itálií jako vstupním bodem).

Na začátku dubna vydala Evropská komise **sdělení k budoucímu fungování společné azylové politiky** (vč. dublinského systému). Klíčovým novým strukturálním prvkem návrhu Komise je trvalé zakotvení relokace (distribuce migrantů/žadatelů o azyl z míst prvního vstupu do dalších členských států EU na základě přerozdělovacího klíče/kvóty) jako strukturálního prvku společného evropského azylového systému. Lze očekávat, že návrh prohloubí politickou krizi způsobenou rozporem mezi členskými státy, které odmítají koncept relokace a těmi, které relokaci prosazují.

3. Relokace a přesídlování

3. 1. Přesídlování - aktuální informace

V návaznosti na dobrovolný závazek České republiky a v rámci Evropského přesídlovacího schématu, plánuje Ministerstvo vnitra přesídlit v rozmezí od července 2015 do června 2017 celkem 400 uprchlíků z třetích zemí. V rámci tohoto závazku Česká republika přijala již 52 osob (20 Syřanů z Jordánska a 32 Iráčanů z Libanonu).

V lednu 2016 také zahájilo Ministerstvo vnitra, ve spolupráci s Nadačním fondem Generace 21, **realizaci usnesení vlády č. 1052 o realizaci přesídlení 153 osob irácké příslušnosti z Irácké republiky a Libanonu**. K 20. březnu 2016 bylo do České republiky přesídleno celkem 89 osob, 57 osob nad rámec výše uvedeného závazku.

Dne 1. dubna 2016 skupina 25 osob přesídlených v rámci výše uvedeného projektu s NFG21 požádala o ukončení mezinárodní ochrany v ČR a následně vycestovala z České republiky do Německa. 20 osob z výše uvedené skupiny 25 osob, bude na žádost Německa a na základě dublinského řízení vráceno do ČR. Zbylých 5 osob

v Německu zůstane vzhledem k rodinným vazbám. Dalších 8 osob se také rozhodlo pro svůj návrat zpět do Iráku. Následně, ve čtvrtek 7. dubna 2016, rozhodla vláda ČR o předčasném ukončení tohoto projektu. Dne 14. dubna 2016 dalších 16 osob požádalo Ministerstvo vnitra ČR o ukončení mezinárodní ochrany v České republice a o vydání cestovních pasů s výjezdním příkazem na 3 dny. Dne 15. dubna 2016 byla celá skupina kontrolována ze strany Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP) v blízkosti německých hranic. Ten samý den se všech 16 osob rozhodlo opětovně požádat ČR o mezinárodní ochranu. Jejich žádost byla přijata a celá skupina byla převezena do přijímacího střediska v Zastávce u Brna.

Jedním z opatření přijatých v rámci společné dohody EU a Turecka pro řešení migrační krize je také nový přesídlovací mechanismus syrských uprchlíků z Turecka do EU, a to především princip 1:1 (za každého Syřana, který bude vrácen do Turecka z řeckých ostrovů, bude jiný Syřan přesídlen z Turecka do EU). K přesídlování využijí členské státy primárně své dosud nesplněné závazky, jež učinily 20. července 2015 (aktuálně zbývá přesídlit do EU na základě tohoto schématu cca 18 000 uprchlíků), případně nevyužitou relokační kvótu – 54 000 osob.

Česká republika indikovala připravenost podílet se na realizaci přesídlování syrských uprchlíků z Turecka do výše svého dobrovolného přesídlovacího závazku z 20. července 2015 – tj. 348 osob i v rámci svého poměrného dílu z dosud nerozdělené relokační rezervy – tj. cca 1 301 osob.

Česká republika již indikovala, že v rámci zahájení výše uvedeného přesídlovacího mechanismu přijme z Turecka první syrskou rodinu. Na základě vyhodnocení tohoto pilotního přesídlení z Turecka rozhodne ČR o svém dalším zapojení do tohoto přesídlovacího schématu. V souladu se závěry Evropské rady bude Česká republika i nadále zdůrazňovat, že nový mechanismus nesmí v žádném případě vést k novým závazkům pro Českou republiku v oblasti relokační a přesídlování.

3.2. Relokace v rámci dočasných opatření ve prospěch Itálie a Řecka

Implementace relokací jak z Itálie, tak z Řecka zatím ve všech směrech vážne a samotná realizace je velmi pomalá. Ač již 21 členských států nabídlo volné kapacity pro přijetí žadatelů o azyl **v rámci relokací (celkem pro 4 826 osob), relokováno jich bylo pouze 1 195. Z Řecka** bylo ke dni 15. dubna 2016 relokováno **646 osob**, za sledovanou první polovinu dubna 2016 došlo k relokaci celkem 65 osob do Finska, Litvy, Rumunska a Bulharska. Další relokace jsou plánovány na druhou polovinu dubna do Nizozemí a Francie. **Z Itálie** bylo ke dni 15. dubna 2016 relokováno celkem **549 osob**, za druhou polovinu března 2016 byly uskutečněny relokace celkem 30 osob do Portugalska, Rumunska a Finska. Žádné další relokace nejsou plánovány.

V rámci svého aktivního přístupu k řešení současné migrační krize, nabídla také Česká republika dne 5. 2. 2016 **přijetí prvních 20 osob z Řecka a 10 osob z Itálie v rámci relokace. Na základě ukončených bezpečnostních prověrek ČR rozhodla o přijetí 7 osob syrské národnosti z Řecka.** Zbylých 13 osob z Řecka a všech 10 osob z Itálie musela ČR na základě výsledků bezpečnostních prověrek odmítnout – a to z důvodu, že ve složkách těchto osob, které České republice postoupilo Řecko a Itálie, nebyl dostatek kopií osobních dokladů, které by potvrdily totožnost těchto osob. Z výše

uvedených 7 osob, které Česká republika indikovala z Řecka přijmout, však následně 3 osoby opustily zařízení, ve kterém na relokaci čekaly, aby se relokaci do České republiky vyhnuly.

3.3. Implementace konceptu hotspots v Itálii a Řecku a plány na posílení azylových systémů těchto zemí

V Itálii je oficiálně funkčních všech 6 hotspotů (Lampedusa, Pozzallo, Trapani, Taranto, Augusta a Porto Empedocle). Řecko v současnosti disponuje 4 funkčními hotpoty (Chios, Lesbos, Leros a Samos) a **plánuje otevření posledního původně plánovaného hotspotu na ostrově Kos.**

V souvislosti s uzavřením dohody EU – TR se však významně změnila úloha hotspotů v Řecku – ty nyní slouží jako zajišťovací uzavřená centra, ze kterých budou všichni migranti vraceni zpět do Turecka (požádají-li o azyl, bude s nimi nejdříve vedeno azylové řízení).

V současné době je také zaznamenáván soustavný nárůst počtu migrantů, kteří vstupují do EU přes Itálii. Je tedy pravděpodobné, že Itálie bude muset přistoupit k dalšímu rozšiřování své sítě hotspotů.

V souvislosti s fungováním hotspotů v Itálii a Řecku a implementací dohody mezi EU a TR je v současné době **EASO k dispozici celkem 45 českých expertů.** Česká republika je v rámci poskytování expertů jednou z neaktivnějších zemí EU. **V současné době působí na žádost EASO v hotpotech 9 expertů MV (5 v Itálii a 4 v Řecku).**

4. Integrace a komunikace

4.1. Nový Státní integrační program (SIP)

Vláda projednala a dne 20. listopadu 2015 schválila usnesení č. 954 **o SIP pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou v roce 2016 a v letech následujících s platností od 1. ledna 2016.** Dne 2. 2. 2016 byla mezi Ministerstvem vnitra a Charitou ČR jako generálním poskytovatelem integračních služeb podepsána smlouva pro rok 2016. Podle usnesení vlády je až do konce roku 2018 dokončován asistenční integrační program pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou, které vstoupily do programu do konce roku 2015. Jedná se o cca 300 osob.

Charita ČR předala Ministerstvu vnitra od začátku roku 2016 celkem 11 individuálních integračních plánů podle nových pravidel SIP a zajišťuje formou subdodávek integrační služby na místní úrovni. Mezi subdodavatele patří například Poradna pro integraci v Praze a Ústí nad Labem, Diecézní charita Hradec Králové, In Báze, Arcidiecézní charita Praha a Oblastní charita Česká Kamenice. Systém je navázán na integrační azylová střediska Správy uprchlických zařízení MV a finančně je program zajištěn výše uvedeným usnesením vlády. SIP se týká osob s udělenou mezinárodní ochranou, které přicházejí do ČR spontánně nebo v rámci přesídlovacího a relokačního schématu.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy **vybralo nového poskytovatele bezplatného kurzu českého jazyka pro osoby s udělenou mezinárodní ochranou,**

a sice Agenturu Parole s.r.o. Plošná výuka v integračních azylových střediscích i mimo ně by měla probíhat od května 2016.

4.2. Analýza nálad veřejnosti a komunikační aktivity

V souvislosti s aktuální migrační situací probíhá pravidelné informování ve všech oblastech, souvisejících s problematikou migrace. Informační aktivity jsou cíleně zaměřeny na mediální výstupy – TV, rozhlas, noviny, časopisy, propagační materiály.